

Klasa: 034-08/2014-01/478
Urbroj: 580-07/26-2015-005
Zagreb, 18. veljače 2015.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
dr.sc. Dražen Lučić, predsjednik Vijeća

Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9
10110 Zagreb

Predmet: Analiza tržišta završavanja glasovnih poziva u vlastitoj mobilnoj mreži
- zahtjev HAKOM-a
- mišljenje; dostavlja se

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 5. veljače 2015. zahtjev Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) kojim se traži dopuna mišljenja Agencije o zaključcima iz prijedloga odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta završavanja glasovnih poziva u vlastitoj mobilnoj mreži, određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom i određivanju regulatornih obveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom čiji je sastavni dio pripadajući dokument analize tržišta (klasa: UP/I-344-01/14-03/08, urbroj: 376-11-14-2 od 17. prosinca 2014. godine; dalje: Prijedlog Odluke) u dijelu koji se odnosi na procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora.

U svezi zahtjeva HAKOM-a, Agencija je ponovo izvršila uvid u dostavljeni Prijedlog Odluke HAKOM-a te je na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Denis Matić, dipl.iur., mr.sc. Ljiljana Pavlic i mr.sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u smislu članka 25. stavka 1., članka 30. točke 10. i članka 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 79/09, 80/13; dalje: ZZTN), sa 8/2015. sjednice, održane 18. veljače 2015. donijela sljedeće

M I Š L J E N J E

Zaključci iz Prijedloga Odluke, a u odnosu na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora, nisu u suprotnosti s odredbama ZZTN-a.

Obrazloženje

HAKOM je, sukladno članku 52. Zakona o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, broj: 73/08, 90/11, 133/12, 80/13 i 71/14; dalje: ZEK), proveo postupak analize tržišta završavanja glasovnih poziva u vlastitoj mobilnoj mreži. Rezultat analize tržišta je Prijedlog Odluke.

U postupku javne rasprave, HAKOM je dopisom od 17. prosinca 2014. Agenciji dostavio Prijedlog Odluke sa zamolbom za davanjem mišljenja o zaključcima HAKOM-a iz Prijedloga Odluke u odnosu na određivanje mjerodavnog tržišta. U odnosu na navedeno, Agencija je donijela mišljenje od 23. siječnja 2015. godine. Nadalje, dopisom od 4. veljače 2015., HAKOM je dodatno zatražio mišljenje Agencije o zaključcima HAKOM-a iz Prijedloga Odluke u odnosu na procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora.

Slijedom navedenog, Agencija daje ovo jedinstveno mišljenje. Drugim riječima, ovo mišljenje u bitnome objedinjuje mišljenje Agencije na zaključke HAKOM-a iz Prijedloga Odluke u odnosu na mjerodavno tržište i procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora.

U tom smislu, uvidom u Prijedlog Odluke, Agencija je utvrdila kako je HAKOM u provedbi postupka analize tržišta vodio računa o primjeni europskih direktiva na području elektroničkih komunikacija, a koje su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo kroz ZEK. Riječ je o Preporuci Europske komisije o mjerodavnim tržištima podložnima prethodnoj regulaciji (Commission Recommendation of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Službeni list, 11.10.2014., L 295/79; dalje: Preporuka) i Smjernicama Europske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage sukladno zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services, Službeni list, 11.7.2002., C 165/6; dalje: Smjernice).

Navedena Preporuka i Smjernice određuju da se mjerodavno tržište i ocjena značajne tržišne snage operatora na mjerodavnom tržištu utvrđuju sukladno načelima prava tržišnog natjecanja.

Mjerodavno tržište u dimenziji roba ili usluga obuhvaća sve one proizvode i usluge koji su međusobno zamjenjivi, ne samo u smislu njihovih objektivnih značajki na temelju kojih zadovoljavaju potrebe potrošača, njihove cijene ili njihove namjene, već i u smislu konkurentnosti i/ili strukture ponude i potražnje na promatranom tržištu. Prilikom utvrđivanja mjerodavnog tržišta, potrebno je obuhvatiti one proizvode ili usluge koje krajnji potrošači smatraju međusobno zamjenjivima. U tom smislu, u postupku određivanja mjerodavnog tržišta, pored analize značajki samog proizvoda ili usluge, njihove cijene i namjene, potrebno je analizirati zamjenjivost proizvoda ili usluge na strani potražnje i zamjenjivost proizvoda ili usluge na strani ponude.

Uvidom u poglavlje 4. pripadajućeg dokumenta analize tržišta kao sastavnog dijela Prijedloga Odluke, Agencija je utvrdila kako je HAKOM pri određivanju granica mjerodavnog tržišta u dimenziji usluga, polazio od utvrđivanja zamjenjivosti usluga na strani potražnje na maloprodajnoj razini te zamjenjivosti na strani ponude i potražnje na veleprodajnoj razini.

Kao dodatni čimbenik koji utječe na određivanje mjerodavnog tržišta u dimenziji usluga, HAKOM je analizirao tehnološku neutralnost predmetne usluge u odnosu na tehnologije putem kojih operatori imaju mogućnost pružati svoje usluge. Pri tome je HAKOM analizu tehnološke neutralnosti proveo uz primjenu načela pogleda u budućnost.

U odnosu na mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji, HAKOM je zaključio kako je zemljopisna dimenzija nacionalni teritorij Republike Hrvatske. Takav zaključak HAKOM temelji na određenim pokazateljima koji se u bitnome odnose na pokrivenost mrežom te pravni i regulatorni okvir. Tako utvrđeno mjerodavno tržište sukladno je mjerodavnoj Preporuci i Smjernicama.

Nadalje, uvidom u poglavlje 5. pripadajućeg dokumenta analize tržišta kao sastavnog dijela Prijedloga Odluke, proizlazi kako je u postupku utvrđivanja značajne tržišne snage poduzetnika na mjerodavnom tržištu, HAKOM pored pokazatelja tržišnog udjela operatora na mjerodavnom tržištu uzeo u obzir te analizirao određena mjerila poput nedostatka protutežne kupovne moći i ekonomije razmjera. Navedeni kriteriji u skladu su s odredbama točke 78. Smjernica.

Slijedom navedenoga, zaključci iz Prijedloga Odluke u svezi određivanje mjerodavnog tržišta i procjene postojanja značajne tržišne snage operatora, nisu u suprotnosti s odredbama ZZTN-a.

Nadalje, Agencija navodi kako je predmetno mjerodavno tržište navedeno u aneksu Preporuke kao jedno od tržišta koja su podložna prethodnoj regulaciji. Drugim riječima, Europska komisija je zaključila kako su na tom tržištu kumulativno zadovoljena tri mjerila te u skladu s tim zaključila kako je predmetno tržište podložno prethodnoj regulaciji.

Zaključno, HAKOM je postupak analize predmetnog tržišta proveo sukladno ZEK-u. Agencija pak u konkretnim postupcima vezanim uz poduzetnike koji djeluju na tržištu elektroničkih komunikacija, u svakom pojedinom slučaju individualno utvrđuje mjerodavno tržište u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja čija primjena je u nadležnosti ove Agencije, koje se ne mora nužno poklapati s mjerodavnim tržištima koja je HAKOM utvrdio *ex ante*.

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag.iur.